

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้โครงสร้างชีวิต ซึ่งได้แก่ด้านนักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ประชากรที่ใช้ครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูทั่วไป และครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็น โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครู ในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ได้รับแบบสอบถามซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 220 ชุด (80.00 %) นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ การจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมในด้านนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อมูลว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รองลงมาคือครูสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่อง และจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและการช่วยเหลือตัวสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อมูลไว้ว่าไม่ได้พานักเรียนปกติไปทัศนศึกษาสถานที่ดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง ไม่ได้เชิญเจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษาพิเศษมาบรรยายเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เด็กทั่วไป และที่ไม่ทราบส่วนน้อยไม่ทราบว่าครูจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนปกติทดลองเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องการครูดูแลเอาใจใส่อย่างมาก นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือและไม่สนใจเรียน ความบกพร่องของนักเรียนมีหลายประเภทและมีความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ครูควรให้ความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนปกติเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียน และควรให้เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษาพิเศษมาคัดกรองแยกประเภทความบกพร่องของเด็ก เพราะไม่เชื่อมั่นในการคัดกรองจากครูที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนควรจัดหาครูการศึกษาพิเศษมาสอน และดูแลเด็กโดยไม่ต้องมีภาระงานอื่น

ส่วนการจัดการด้านสภาพแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ผู้บริหารให้ครูทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนร่วม รองลงมาคือครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษให้คำแนะนำและปรึกษาซึ่งกันและกัน ผู้บริหารได้มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยให้ถือเป็นปริมาณงาน ส่วนน้อยได้ให้ข้อมูลไว้ว่าที่ไม่ได้ปฏิบัติคือผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติเรียนร่วมกัน รองลงมาผู้บริหารไม่ได้เชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและเสนอแนะการจัดการเรียนร่วม และที่ไม่ทราบส่วนน้อยไม่ทราบว่าผู้บริหารได้ชี้แจงบทบาทของบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดการเรียนร่วม ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้คือครูและผู้บริหารบางคนไม่สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพราะเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูและโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนร่วม ไม่ได้จัดตามเกณฑ์มาตรฐาน ไม่มีห้องเรียนคู่ขนานและห้องเสริมวิชาการให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในการปรับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารเรียน จัดหาครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษให้เพียงพอกับเด็ก ตลอดจนสร้างบรรยากาศการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรในโรงเรียนให้รับรู้และร่วมมือกันดูแลเด็กอย่างถูกวิธี

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ครูจัดกิจกรรมการสอนเสริมแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รองลงมาครูกำหนดประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนร่วม ในส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ และไม่ทราบนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยให้ข้อมูลว่า ครูไม่ได้จัดตารางเวลาบริการ สอนเสริมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รองลงมาครูไม่ได้จัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคล ขณะที่ไม่ทราบว่าผู้บริหารตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม และไม่ทราบว่าครูได้ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน โดยวิธีการปรับแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ส่วนปัญหาที่พบคือครูมีภาระงานสอนปกติมากอยู่แล้วจึงทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูทั่วไปไม่มีความรู้ในการเขียนแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อีกทั้งไม่มีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรสำรวจครูที่ยังไม่ผ่านการอบรมในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้เข้ารับการอบรม ควรจัดหาครูการศึกษาพิเศษมาสอนเด็กโดยเฉพาะ และควรประชุมคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมเป็นระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน

สำหรับด้านเครื่องมือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลดังนี้คือ ครูประสานงานกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รองลงมาผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารส่งเสริมให้กำลังใจบุคลากรในการจัดการเรียนร่วม ส่วนผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนน้อยได้ให้ข้อมูลไว้ว่า กิจกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมตรวจสอบ บัญชีรายรับรายจ่าย เดือนละ 1 ครั้ง รองลงมาครูไม่ได้พาเด็กไปพบนักวิชาชีพเพื่อรับการวินิจฉัย และบริการเสริม ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนไม่ทราบว่า ผู้บริหารแต่งตั้งผู้ดูแลบัญชีรายรับ รายจ่าย โครงการจัดการเรียนร่วม และไม่ทราบว่าผู้บริหารมีการจัดการเรียนร่วมที่สามารถเข้าถึง และแก้ปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอปัญหาที่พบไว้ ดังนี้ โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ บางโรงเรียนไม่ได้มีนโยบายที่ได้รับมาปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และการยืมเครื่องมืออุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความล่าช้า โดยส่วนน้อย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ตลอดจนคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมควรประสานศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ทราบถึงปัญหา ที่เกิดขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปมาข้างต้น ทำให้ทราบสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญที่จะ นำมาอภิปรายได้ดังนี้

การจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด้านนักเรียน พบว่านักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นให้นักเรียนปกติในการช่วยเหลือ เพื่อนที่มีความบกพร่อง และจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ การช่วยเหลือตัวเองสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งคล้ายกับ เบญญา ชลธารันนท์ (2546) ได้กล่าวว่าการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ให้รับรู้ถึงความบกพร่อง มีความรู้ที่ถูกต้องในการช่วยเหลือ โดยให้เด็กทั่วไปสมมุติตัวเองเป็นเด็กที่มีความบกพร่องให้เด็กปกติเกิดความรู้สึกไว รับรู้ถึงความรู้สึกยากลำบาก และอาจให้เด็กช่วยกันคิดถึงวิธีดูแลเพื่อนที่มีความบกพร่อง ให้ร่วมกัน แก้ปัญหาให้เพื่อน นอกจากนี้ครูต้องจัดตารางการช่วยเหลือดูแลเพื่อน ระบบเพื่อนช่วยเพื่อนใกล้เคียง กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 5) กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดให้เด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนร่วมกับ นักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ ส่วนสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 10) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนใน โรงเรียนปกติใกล้บ้าน โดยไม่มีการแบ่งแยก ได้เรียน

กับเพื่อนในวัยเดียวกัน การช่วยเหลือสนับสนุนอื่น ๆ จะจัดอยู่ในสภาพแวดล้อมในห้องเรียนปกติ ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนระบบให้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน และ “เด็กทุกคนมีฐานะ เป็นสมาชิกหนึ่งของ โรงเรียน มีสิทธิ มีความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน”

จากหลักการจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ด้านนักเรียนดังกล่าวมาข้างต้น คล้ายกับ ผลการศึกษาของพวงทอง ศรีวิสัย (2544, หน้า 49) ได้ศึกษาความพร้อมของการจัดการเรียนร่วม ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการเรียนร่วมควรจัดระดับก่อนประถมศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมให้เพิ่มขึ้นเพื่อให้คน ที่บกพร่อง สามารถเรียนรู้การปรับตัวและอยู่ร่วมกันกับคนปกติทั่วไป ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และสามารถช่วยเหลือพึ่งตนเองได้ เช่นเดียวกับ ชวนชม บุญศิริ (2549) ได้ศึกษากระบวนการบริหาร โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านนักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมที่สร้างเจตคติที่ดี ให้แก่นักเรียนปกติให้ยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม นักเรียนปกติได้ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เตรียมนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเองเพื่อให้เรียนร่วมกัน อยู่ร่วมกัน ส่วน สมชาย ชนนชนะ (2550) ได้ศึกษาการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในจังหวัดลำพูน พบว่า การจัดการด้าน นักเรียนมีความพร้อมมากเนื่องจากโรงเรียนเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขตั้งแต่เยาว์วัย ทำให้พัฒนาการนักเรียนที่บกพร่อง ใกล้เคียงกับนักเรียนปกติ สำหรับ วีระพจน์ ตันติปัญจพร (2550) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดชัยภูมิ พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารงาน การจัดการเรียนร่วม ของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ได้จัดกิจกรรม การเรียน ที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เตรียม ความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และจัดกิจกรรมอื่นที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับ เพื่อนที่มีความบกพร่อง ทำนองเดียวกัน ดนัย อ้นฤติ (2551) ได้ศึกษาการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 ตาม โครงสร้างซีท (SEAT Framework) พบว่า ด้านนักเรียนครูเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ให้ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือมีความบกพร่อง และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ อารมณ์ สังคม และการช่วยเหลือตนเอง อีกทั้งมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

สำหรับด้านสภาพแวดล้อม ผู้บริหารและครู โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมในอำเภอเชียงดาว ได้ปฏิบัติในเรื่องของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็ก คือผู้บริหารและครูมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนร่วม ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน ดังที่ เบญจา ชลธารันนธ์ (2546) ได้กล่าวไว้ดังนี้ สภาพแวดล้อม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LRE)

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ได้แก่ บริเวณภายนอก ชนิดของตัวอาคาร ทางเชื่อมอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ลานจอดรถ เกาะกลางถนน ต้นไม้ ร่องน้ำ

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ได้แก่ ประตู สวิตช์ไฟและปุ่มต่าง ๆ ทางลาดระบบเตือนภัย บันได ลิฟต์ ทางเดินสาธารณภายในตัวอาคาร พื้น แสงสว่าง ห้องน้ำ โทรศัพทท์ ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารควรจัดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยคำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัยเป็นสำคัญ

2. บุคคลสำคัญในชีวิตเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โดยผู้บริหาร โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมจะเป็นผู้นำ ดังนี้

2.1 จัดประชุมทุกคนในโรงเรียนเพื่อบอกว่าโรงเรียนมีโครงการเรียนร่วม และจะต้องมีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง

2.2 สร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนในโรงเรียนให้ครูทุกคน แม่ค้า ภารโรง ยาม ฯลฯ รับรู้และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

2.3 จัดให้มีคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอกร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

2.4 มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกคน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการทำงานกันเป็นทีม

จากการจัดการเรียนร่วมด้านสภาพแวดล้อมที่กล่าวมาข้างต้น คล้ายกับผลการศึกษาของ สมสกุล ศรีสวัสดิ์ (2545) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ สมหมาย มังษา (2550) ได้ศึกษาพบว่า ได้ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ปกครองได้รับทราบ สำหรับผลการศึกษาของ คนัย อันฤดี (2551) พบว่าผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ สุพัตร ฉาเป็ง (2553) ได้ศึกษาการจัดการโรงเรียนเรียนร่วมให้แก่เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ ศูนย์บูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัด

เชียงใหม่ พบว่า คำนสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ได้จัดหาครูที่สำเร็จการศึกษาพิเศษมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ประชุมผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม และเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการเรียนร่วม ทำนองเดียวกับอินทรีริตา ยาวิชัย (2553) ซึ่งพบว่าบุคลากรในโรงเรียนได้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม จัดให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมระหว่าง ครูทั่วไป และครูการศึกษาพิเศษ

ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารและครู โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ปฏิบัติในเรื่อง การจัดให้มีกิจกรรมการสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูใช้เทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนร่วม รองลงมาคือ ครูมีกระบวนการคัดกรองและส่งต่อเด็กอย่างหลากหลาย ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติเพียงส่วนน้อยคือ ครูไม่ได้จัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังที่ เบญญา ชลธารันนธ์ (2546) กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities) มีดังนี้

1. หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กพร่องมาก
2. หลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชา
3. หลักสูตรเพิ่มเติม เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นจัดให้มีการเรียนรู้

ในเรื่องความคุ้นเคยในสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (O & M) เรียนรู้อักษรเบรลล์ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้เรียนภาษามือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เรียนรู้หลักสูตรการช่วยเหลือตนเอง การดูแลสุขลักษณะของตนเอง เช่น การสระผม ฯลฯ สำหรับเด็กออทิสติกให้พิจารณาว่าจะนำหลักสูตรอะไรให้เรียน ซึ่งอาจจะมี 3 - 4 เรื่อง คือ หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กรุนแรง หลักสูตรที่เด็กเรียนได้ปานกลางไม่เน้นวิชาการ เช่น ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา ซึ่งถือว่าไม่ใช่วิชาการหรืออาจไม่อยู่ในชั้นเรียนร่วมได้บางเวลา เด็กที่เรียนได้ปานกลางทำเป็นคู่ขนานได้ เด็กเรียนร่วมได้ให้ใช้ หลักสูตรทั่วไปแต่ต้องปรับบางช่วงวิชาเช่น เด็กที่มีความบกพร่องด้านการมองเห็น ไม่ต้องคัดไทย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ต้องเรียนดนตรี เป็นต้น โดยอาจจัดทำในลักษณะของการบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งต้องกำหนดไว้ใน IEP และต้องเขียนบอกว่า ใครให้บริการอะไรบ้าง โดยดำเนินการให้ครอบคลุมในหัวข้อต่อไปนี้ คือ

- 3.1 การทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล :IEP และแผนการสอนเฉพาะ

บุคคล : IIP

- 3.2 การจัดการเรียนการสอน โดยนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์งาน

(Task Analysis)

3.3 การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนแบบร่วมมือกัน

(Cooperative)

3.4 การสอนเสริม การจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียน

3.5 การรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน

จากการจัดการโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งคล้ายกับกับผลการศึกษาของผดุง อารยะวิญญู (2541) ได้ศึกษาประเด็นการศึกษาพิเศษ พบว่าด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ครูจัดหลักสูตรสอดคล้องกับหลักวิชาการ เด็กที่มีความบกพร่องน้อยสามารถเรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติได้ หากมีความบกพร่องมากขึ้น จะมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กและโรงเรียนจัดบริการเสริมในด้านที่เด็กจำเป็นต้องได้รับบริการ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องในระดับรุนแรง ครูกำหนดหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ชวนชม บุญศิริ (2549) พบว่า การบริหารโรงเรียนจัดการเรียนร่วมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจัดสอนเสริมให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปรับเวลาเรียนและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถเฉพาะทางของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วน นันทิ ปราโมช (2550) ได้ศึกษาพบว่าโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมได้ดำเนินการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา และให้บริการสอนเสริมนอกเวลาเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตน และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โรงเรียนได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน เพื่อทำการ คัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ด้านการจัดการเรียนร่วม ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติทั้งในและนอกห้องเรียน สำหรับผลการศึกษาของ คณัย อินฤดี (2551) พบว่า ผู้บริหารและครูปรับหลักสูตรทั่วไป จัดทำหลักสูตรเฉพาะ และทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็นให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ครูมีเทคนิคการสอนและปรับเปลี่ยนการสอนที่เหมาะสม ครูวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงและรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ วิภาวี สันนิธิพานิชกุล (2552) ได้ศึกษาพบว่า ครูจัดกิจกรรมสอนเสริมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง และใช้ระบบแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผลการศึกษาของ ชัยพร พันธุ์น้อย (2551) พบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบเดิม ครูขาดประสบการณ์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล อีกทั้งขาดการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ สกฤณา นันทะชัย (2552) ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่มีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษ

ในการทำงานเดียวกันกับ วิชัย ชัยโกศลและคณะ (2552) ได้ศึกษาพบว่าครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล

ขณะเดียวกันด้านเครื่องมือ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ปฏิบัติคือ ครูประสานงานกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม และผู้บริหารส่งเสริมให้กำลังใจบุคลากรในการจัดการเรียนร่วม ดังที่ เบญจมา ชลธารันนที (2546) กล่าวว่า สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งได้แก่

1. ด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณ
2. ด้านวิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล
3. การจัดหาบริการ เช่น การใช้บริการผ่านคู่มือ โดยประสานกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้บริการคู่มือ บริการสอน เช่น เด็กตาบอดต้องให้บริการในเรื่องสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็น และควรจัดครูการศึกษาพิเศษมาสอนทักษะเสริมที่จำเป็น เช่น ทักษะการอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการเคลื่อนไหว
4. ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผน โดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง การจัดหาบริการ เช่น การใช้บริการผ่านคู่มือ โดยประสานกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้บริการคู่มือ บริการสอน เช่น เด็กตาบอดต้องให้บริการในเรื่องสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็น และควรจัดครูการศึกษาพิเศษมาสอนทักษะเสริมที่จำเป็น ระบบการบริหารจัดการ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผน โดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม กำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับ พัทธณี สืบประสงค์ (2546) กล่าวสรุปการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมว่า มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. ประชุมบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.1 ตั้งคณะกรรมการโครงการเรียนร่วมมีองค์ประกอบ 8-10 คน ได้แก่

1.1.1 ผู้บริหาร/หรือผู้ช่วยที่ได้รับมอบหมาย

1.1.2 พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองของเด็กทั่วไป

1.1.3 พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.1.4 ตัวแทนครูที่อยู่ในโรงเรียน

1.1.5 ตัวแทนศูนย์การศึกษาหรือจังหวัด

1.1.6 ตัวแทนเขตพื้นที่

1.1.7 ตัวแทนชุมชนที่อยู่ในคณะกรรมการสถานศึกษา

2. ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนจัดทำวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

3. พัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรในแต่ละสถานศึกษา โดยอาจทำร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นจัด

4. ประสานบุคลากรและประสานเขตพื้นที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัด ในเรื่องการรับเด็กทั้งเด็กที่มีอยู่ในโรงเรียนและเด็กที่เข้ามา

5. โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

6. การดำเนินงานตามโครงสร้างซีท

จากการจัดการโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ด้านเครื่องมือดังที่กล่าวมา ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ สมสกุล ศรีสวัสดิ์ (2545) พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาด้วยการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน นิเทศการจัดการเรียนร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือหรือบำบัดแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้บริหารใช้งบประมาณด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตรงตามวัตถุประสงค์ ในขณะที่ สมยศ สุขพัฒน์ (2550) ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมให้ความสำคัญกับการจัดการ โรงเรียนเรียนร่วม ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ โดยรวมและรายด้าน ด้านงบประมาณผู้บริหารโรงเรียนจัดทำแผนการบริหารงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งงบของราชการและเงินนอกงบประมาณ สำหรับวิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550) พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ทางการศึกษา ผู้บริหารจัดหาครูการศึกษาพิเศษทั้งที่จบโดยตรงและส่งครูทั่วไปเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ทำนองเดียวกับผลการศึกษาของ ณรงค์ อัมพรภาค (2550) พบว่า

เครื่องมือมีคุณภาพ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนเด็กเรียนร่วม ผู้ปกครอง เด็กที่มีความบกพร่องและเด็กปกติ มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม ให้ความร่วมมือ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนร่วม ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ วีระพจน์ ดันติปัญจพร (2550) พบว่าโรงเรียนมีระบบการบริการที่ชัดเจนตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ บุคลากรในโรงเรียน มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงพอและมีคุณภาพ

สรุปแล้วการจัดการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีองค์ประกอบอยู่หลายด้านด้วยกัน แต่ทั้งนี้ต้องเกิดจากการนำนโยบายการจัดการเรียนร่วมมาปฏิบัติอย่างแท้จริง ต้องมีความเต็มใจและความตั้งใจของ คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม การคัดแยกเด็ก รวมไปถึงคุณภาพการสอนของครู ความร่วมมือของผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีแนวทางการจัดการเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป อย่างเสมอภาค

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษากิจการโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งนี้และในการศึกษารั้งต่อไปไว้ดังนี้

1. ควรให้เจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ดำเนินการคัดกรองเด็ก เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ควรให้ครูสร้างความเข้าใจให้เด็กปกติยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ทอดทิ้งเด็ก
2. ควรประชุมคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมเพื่อให้การจัดการเรียนร่วมเป็นระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน ควรปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนร่วม ควรสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้บุคลากรในโรงเรียนให้รับรู้และร่วมมือกันอย่างถูกต้อง
3. ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมาจัดการเรียนร่วมให้เด็กและควรจัดห้องเรียนกลุ่มนานหรือห้องเสริมวิชาการ และควรให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน
4. ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณทั้งจากภายในและภายนอกมาสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมควรประสานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 8 ให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และควรให้ครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เลือกซื้อสื่อด้วยตนเอง

5. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถาม เพื่อจะได้
ข้อค้นพบในเชิงลึก

6. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรประเมินโรงเรียนที่เข้าโครงการโรงเรียนแกนนำ
จัดการเรียนร่วม

7. การศึกษาครั้งต่อไป ควรหาแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบอื่น ๆ
แทนการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติโดยใช้โครงสร้างซีท